

TUNTOSARVI

N:o 13 1981

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 13

15 p:nä elokuuta 1981

7 vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA

Pirjo Rissanen

TOIMITUKSEN OSOITE

35400 Länkipohja
puh. 935-31357

SISÄLLYS

Hyvät lukijat	1
Yhdistyksen kuulumisia	2
Ajankohtaista	4
Jyväskylän kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskus	7
Näkövammaisten Yleisurheilun Suomen mestaruuskilpailut 1981	12
Iltanuotiolla	13
Henkilökohtaista	15
Lasten perhekurssi	17
Kuntoutussihteereiden toimialueet	18

HYVÄT LUKIJAT

Tässä Tuntosarvessa kerrotaan Kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskuksesta. Tuntosarvi lähetetään myös kuurosokeiden lasten vanhemmille. Sen tähden tämä lehti tulevaisuudessakin kertoo myös lasten asioista. Mielestäni tämä lasten asia rikastuttaa myös aikuisia. Onhan kuurosokeat – lapsesta aikuiseen tavallaan yhtä ja samaa ryhmää. On hyvä aikuisten kuurosokeiden tietää lasten asioista. Myöhemmin nämä lapset ovat kuurosokeita aikuisia. Lasten vanhempien on myöskin hyvä tietää aikuisten toiminnasta. Vanhemmat pääsevät toivottavasti tämän lehden avulla osittain lähemmäksi koko kuurosokeiden ryhmää.

Toivottavasti tämä lehti tarjoaa teille viihtyisiä lukuhetkiä tulevana talvena. Onhan meitä nyt 12 työntekijää ja te kuurosokeat itse kirjoittamassa tähän lehteen aina kun asiaa on. Toivon sitä teiltä jokaiselta.

Pirjo

YHDISTYKSEN KUULUMISIA

Inger Lindgren

Kesä on jo pitkällä, heinäkuu on vaihtunut elokuuksi. Heinäkuu oli toimistossa loma-aikaa. Uusilla työntekijöillä ei ollut lomaa, vaan he aloittivat työnsä. Kenttätyöntekijöille etsitään toimistoja. Pirjo Rissanen on saanut toimiston läheltä kotiaan, Länkipohjasta. Toimisto on Länkipohjan keskuskoululla, entisessä nuorisotoimiston tiloissa. Elokuussa 10:n päivän jälkeen toimistoon on myös puhelin.

Maija Haapalainen vuokrasi toimiston Rovaniemeltä pankin tiloista. Leena Hassinen tarvitsee toimiston vasta tammikuussa. Leenalle etsitään toimitalat Kuopiosta.

Uuden henkilökunnan koulutus on alkanut. Lastenkeskuksen henkilökunnalle järjestetään oma viittomakielen kurssi. Koko henkilökunnalle järjestettiin liikkumistaidon (mobility-) kurssi Jyväskylässä. Kurssilla opetettiin opastusta; oikeat opastusotteet, miten opastetaan ovista, miten opastetaan kapeista paikoista, miten selviydytään ruokailusta näön puuttuessa ja paljon muuta. Työntekijät tarvitsevat paljon erilaista koulutusta ja tietoa kuurosokeista, että

he oppisivat oikealla tavalla auttamaan kuurosokeita. Koulutusaika on pitkä. Kaikkia uusia asioita ei voi oppia heti. Työntekijät matkustavat myös koulutusaikanaan eri paikkoihin. He tutustuvat esimerkiksi kouluihin, järjestöihin, sairaaloihin ja keskuslaitoksiin. Aikuisten kenttätyöntekijät (= kuntoutussihteerit) alkavat myös tehdä kotikäyntejä. Älkää hämmästykö, jos oven takana ei olekaan tuttu henkilö, vaan joku meidän uusista työntekijöistä.

Etelä-Suomessa olevien aikuisten kuurosokeiden asioita hoitaa Kaija Salekari. Keski-Suomea ja Pohjanmaata hoitaa Pirjo. Leena hoitaa Itä-Suomea ja Maija Pohjois-Suomea. Leena aloittaa työnsä vasta 1.1.1982. Itä-Suomen ihmisten onkin hyvä ottaa yhteyttä Kaijaan tai Pirjoon jos on asiaa ja apua tarvitaan.

Tämän kesän aikana meidän joukkomme täällä yhdistyksessä on kasvanut paljon. Yhdistyksen palveluksessa on tällä hetkellä 12 henkilöä:

- kuusi työntekijää lasten keskuksessa, Jyväskylässä
- neljä aikuisten alueellista kuntoutussihteeriä
- yksi toimistotyöntekijä
- yhdistyksen »vanhin työntekijä, toiminnanjohtaja

Toivottavasti tämä henkilökunnan lisäys alkaa pian tuntua siellä kentällä, teidän kuurosokeiden omissa kodeissa.

AJANKOHTAISTA

TEKSTITELEVISIO SUOMEEN

Yleisradion Teksti-TV aloittaa lähetyksensä loka-kuussa 1981. Vanhalla televisiolla ei voida katsoa Tekstitelevisiota. Pitää ostaa uusi, lisälaitteella oleva televisio. Tekstitelevisio maksaa noin 1000 mk enemmän, kuin tavallinen väritelevisio. Tekstitelevisio toimii kaukosäädintävalitsimen avulla. Katsoja voi aamusta iltaan (9.00 – niin kauan kuin televisio lähettää ohjelmaa) saada omaan televisioonsa tuoreimmat uutiset, säätiedotukset, urheilutulokset. Lisälupamaksua ei ole. Tekstitelevisio on kuulovammaisille ja kuuroille tärkeä. Tekstiä voidaan tehdä televisioon kahdeksalla eri värillä. Katsoja voi pitää tekstin näkyvillä niin kauan kuin tarvitsee aikaa lukemiseen. Katsoja voi myös valita tekstin koon, ha-

luaako hän isoa vai pientä tekstiä. Syksyllä 1982 Yleisradio tekee enemmän tekstiä ohjelmiin. Tekstitelevisiolla avulla kuulovammaiset ja kuurot pääsevät lähes samanarvoiseen asemaan kuulevien kanssa. Tekstitelevisiolähetykset näkyvät koko Suomessa ja molemmilla kanavilla.

Yleisradio
Tiedotusosasto

Hinnat nousivat elokuun alusta. Vuokrat, viljatuotteet ja lasten päivähoitomaksut nousivat. Viljatuotteista eniten nousi ohrajauhot 10,3 %, vehnä jauhot kallistuivat 6,3 %, kaurajauhot ja kaurahiutaleet 8,9 %, makaroonit 4,1 %, kuivaleivät 2,5 % ja ruokaleivät 1,5 %. Lisäksi nousi lasten päivähoitomaksut: 0-5 vuotiaat 100-500 mk/kk, 6-7 vuotiaat 90-450 mk. Osapäivämaksut vastaavasti 35-175 mk ja yli kuusi vuotiailta 25-125 mk. Hoitomaksun suuruus riippuu perheen tuloista.

29.7.1981 alkaen voi Suomesta soittaa USA:han ja Kanadaan automaattipuheluja. Ensimmäistä kertaa pääsee soittamaan suoraan Euroopan ulkopuolelle. Ennen piti tilata puhelut keskuksen kautta. Suoralinja on nyt myös Algeriaan, Kyprokselle, Marokkoon ja Tunisiaan. Euroopassa automaattipuhelujen ulkopuolelle jäävät vielä Albania, Bulgaria, Romania. Neuvostoliittoon pääsee soittamaan suoraan vain viiteen kaupunkiin.

Englannin kuningashuone järjesti huippunäytelmän. Englannin 32 vuotias kruununprinssi Walesin prinssi Charles ja 20 vuotias★Lady Diana Spencer vihittiin avioliittoon Lontoossa 29.7.1981. Vihkiäisissä oli mukana 2500 kutsuvierasta. Lisäksi vihkiäisiä seurasi televisiosta arviolta 700 miljoonaa ihmistä eri puolilla maailmaa. Häitä varten oli varattu rahaa noin miljoona markkaa.

LAPSEN HOITOTUKI

Kansaneläkelaitos on maksanut lapsen hoitotukea vammaiselle lapselle. Hoitotuki on ollut kaikille sa-

mansuuruinen (299 mk/kk). 1.7.1981 lapsen hoitotuesta annettuun lakiin tuli muutos. Hoitotukea maksetaan kahta erisuuruista summaa. Vammaiselle lapselle heinäkuun alusta maksetaan 429 mk/kk. Korotus tapahtuu automaattisesti, jos lapselle on maksettu hoitotukea jo ennen korotusta. Eriytyishoitotukea maksetaan sellaiselle vammaiselle, joka tarvitsee päivittäistä hoitoa ja valvontaa jokapäiväisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa. Tällaisia lapsia ovat monivammaiset lapset sekä kuurosokeat lapset. Eriytyishoitotuen suuruus on 644 mk/kk. Eriytyishoitotukea pitää anoa erikseen Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistoista. Lisätietoa antavat Kansaneläkelaitos, Kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskus (Marja-Leena Saarinen) tai Kuurojen Liiton sosiaaliohjaajat.

JYVÄSKYLÄN KUUROSOKEIDEN LASTEN KUNTOUTUSKESKUS

Kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskus on Jyväskylän näkövammaisten koululla. Lastenkeskuksen työntekijät ovat aloittaneet työnsä 1.7.1981. Las-

tenkeskuksen johtaja Marja-Leena Saarinen on aloittanut jo aikaisemmin. Keskuksessa on kuusi työntekijää, joista viisi esittäytyvät tässä lehdessä ja kuudes, keskuksen johtaja seuraavassa numerossa.

Nimeni on Kaarina Mansikka-Aho (Kati on lempinimeni). Olen syntynyt Kiuruvedellä ja opiskellut Jyväskylässä. Val-

mistuini ★psykologiksi vuonna 1978. Olen työskennellyt aikaisemmin päivähoitopsykologina Jyväskylässä, sairaalapsykologina Keski-Suomen keskussairaalan lastenosastoilla. Olen ollut mukana myös Kuulonhuoltoliiton järjestämällä sopeutumisvalmennuskursseilla. Toimin kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskuksessa psykologina.

Nimeni on Marja Lanteri. Olen kotoisin Pihtiputaalta ja asunut jo muutamia vuosia Jyväskylässä. Val-

mistuini lastenhoitajaksi 1979 Jyväskylässä. Valmistumiseni jälkeen olin töissä Keski-Suomen keskussairaalan lastenosastoilla. Työskentelin myös ★foniatrian osastolla, jossa käy myöskin kuulovammaisia lapsia. Vuoden ajan olin Jyväskylän kuulovikaisten lasten koululla esikouluikäisten lasten hoitajana. Keväällä 1981 olin mukana pohjoismaisessa kuurosokeiden lasten työntekijöiden koulutuksessa. Uudessa työssäni kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskuksessa toimin lastenhoitajana.

Nimeni on Anne Marttila. Olen 23 v ja kotoisin Naantalista. Valmistuini lastentarhanopettajaksi vuonna 1978

Turun yliopistosta. Senjälkeen työskentelin kaksi vuotta päiväkodissa, myös kuulovammaisten ja liikuntavammaisten lasten kanssa. Vuosi sitten muutin opiskelemaan Jyväskylään. Erikoistuin kuulovammaisten lasten esikoulun erityisopettajaksi. Kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskuksessa toimin erityislastentarhanopettajana.

Nimeni on Eija Mukkulainen.

Olen 23-vuotias ja syntynyt Hattulassa. Valmistuin vuonna 1979 Helsingin Sairaanhoido-

to-opistosta toimintaterapeutiksi. Valmistumiseni jälkeen työskentelin Päivärinteen sairaalassa lähinnä reumapotilaiden ja neurologisten potilaiden parissa. Viime talven opiskelin jälleen Helsingissä. Erikoistuin ★neurologiaan ja neurologisten potilaiden toimintaterapeuttiseen kuntoutukseen. Heinäkuun alussa muutin Jyväskylään. Aloitin työni heinäkuun alussa kuurosokeiden lasten kuntoutusohjaajana.

Olen Leo Turunen ja olen aloittanut sosiaalityöntekijän tehtävien hoitamisen uudessa lasten kuntoutuskeskuk-

sessä. Koulutukseltani olen sosionomi, valmistunut Tampereen yliopistosta. Olen asunut Jyväskylässä kaksi vuotta. Aikaisemmin toimin Poikien oppilaskodin sosiaalityöntekijänä ja johtajana. Olin myös jonkun aikaa yhdyskuntatyöntekijänä Huhtasuon alueella, Jyväskylässä. Tarkoitukseni on kerätä kaikista sosiaalialan kysymyksistä jonkinlainen tietopankki kuntoutuskeskukseemme, josta tiedon tarvittaessa saisi nopeasti. Kaikissa epäselvissä ja kiistanalaisissa kysymyksissä yritän auttaa henkilökohtaisesti. Olen myös valmistautunut »kynsin hampain» tappelemaan niiden oikeuksien puolesta, mitkä meille on jo saatu. Jo tämän pienen kokemuksen perusteella olen huomannut, että invalidihuollon tulkinta maassamme on hyvin erilaista. Tieto asioista tuntuu kulkevan hitaasti. Monilla paikkakunnilla on vielä henkilöitä joiden mielestä apuvälineet ovat jonkinlaista ylellisyyttä. Valitettavasti nämä väärintul-

kitsevat henkilöt ovat monesti päättävillä paikoilla. Mielestäni apuvälineet ovat aivan tavallisia tavaroita. Apuvälineet kuuluvat jokaisen aistivammaisen jokapäiväiseen elämään. Kuntoutus on myöskin samantyyppistä koulutusta vammaiselle, kun työpaikkakoulutus kuulevalle ja näkeväälle. Molempien koulutusten tarkoitus on auttaa ihmisiä selviytymään paremmin omassa elämässään (työssään).

Enpä lupaa liikoja. Toivottavasti työmme tuottaa tulosta niin, että tekin sen huomaatte. Piakkoin varmasti tapaamme.

NÄKÖVAMMAISTEN YLEISURHEILUN SUOMEN MESTARUUSKILPAILUT 1981 tuloslistat ovat monta sivua pitkät. Useimmat kilpailijoista eivät ole tuttuja. Osuipa kuitenkin kaksi tuttua nimeä silmään. Mukana kilpailuissa ovat olleet Ahti Myyrä ja Ilkka Laitinen. **A h t i M y y r ä** tuli kuulantönnössä kolmanneksi tuloksella 7.96. 60 m:llä Ahti sijoittui toiseksi ajalla 9,3 ja pituushypyssä Ahti vei voiton tuloksella 257, korkeushypyssä toinen sija tuloksella 125 ja vielä 5-ottelu, jonka Ahti voitti pisteillä 2939. **I l k k a L a i t i n e n** juoksi

800 m ajalla 2.27,5 kolmanneksi, 3000 m ajalla 10.23,2 kolmanneksi.

Kuurojen urheilukilpailuissa Saksassa, Timo Karvonen on voittanut kolme kultaa. Timo on vielä Saksassa ja kilpailut ovat kesken. Seuraavassa lehdessä Timosta ja kultamitaleista sekä muista urheilijapojista enemmän.

ILTANUOTIOLLA

(Pajulahden urheiluopistolla, toukokuussa)

Me rannalla Ison-Kukkasen
pääle kallion asteltiin.
Hellepäivän päätteeksi
veteen varpaamme kasteltiin.
Kohta istui mikä minnekin
oli heitä jo pitkin ja poikin.
Minä mukaan menin sinnekin
yli kivien ja kantojen loikin.

Nuotio hehkui hiillostaan
ja makkarat paistui siin.

Aurinko pois pysyi piilostaan
 puiden latvoilta paisteli niin.
 Oli ilmassa keväistä tuntua
 lehdet puihin kun puhkeaa.
 Luonto aukoo kesälle huntua
 näky silloin on uhkeaa.

Makkarat syötiin vuorollaan
 riittikin kaikille kai.
 Ei hyttysset häirinneet kuorollaan
 kevätillasta nauttia sai.
 Tuli juttua sieltä ja täältäkin
 myös hiljaista ollakkin voi.
 Mutta näkihän sen jo päältäkin
 että kevät se ilmassa soi.

Vaikkei näe eikä kuulekkaan
 et luonto puhkeaa kukkaan.
 Niin hyväilee lämmin tuo henkäys
 ei kevät mene keltään hukkaan.
 Ja aurinko-aurinko oi.
 Sen kosketus poskeen- ja rintaakin vasten
 on kuin kosketus äidin- ja lasten.

Kun lauloitte laulun hiljaisen,
 sen ääntä en kuullut mä lainkaan.

Mut ilosta melkein mä kiljaisen,
 mitä nähdä ja koskea sainkaan.
 Tuon laulun tulkintatapana,
 Oli ilmeikäs viittomakieli.
 Sitä soinnutti laulajan innostus
 ja oikea laulajan mieli.

Tämä nuotioilta niin mieliin jää
 myös kaunis kevät hetki.
 Ei viimeinen lienee vaan uusitaan,
 joskus samanlainen retki.
 Ei näkevä silmä suurikaan,
 kovin paljoa nähdä voisi.
 Jos ei se osaa tajuta,
 mitä tärkeä nähdä oisi.

Apo

HENKILÖKOHTAISTA

LÄMMIN KIITOS

teille kaikille, jotka muistitte minua monin eri ta-
 voin täyttäessäni 60 vuotta.

Saara Tikkanen

Rakkaamme

**LAURI OSKARI
OIKARINEN**

synt. 12.6.1910 Puolangalla
kuoli 31.3.1981 Puolangalla

Kaivaten
Irja

Marjatta ja Toivo
sisko ja veljet perheineen
ym. sukulaiset ja tuttavat

Ihmisen elinpäivät on kuin ruoho,
kun tuuli käy hänen ylitseen,
ei häntä enää ole.

Siunaus toimitettu. Kiitämme osanotosta.

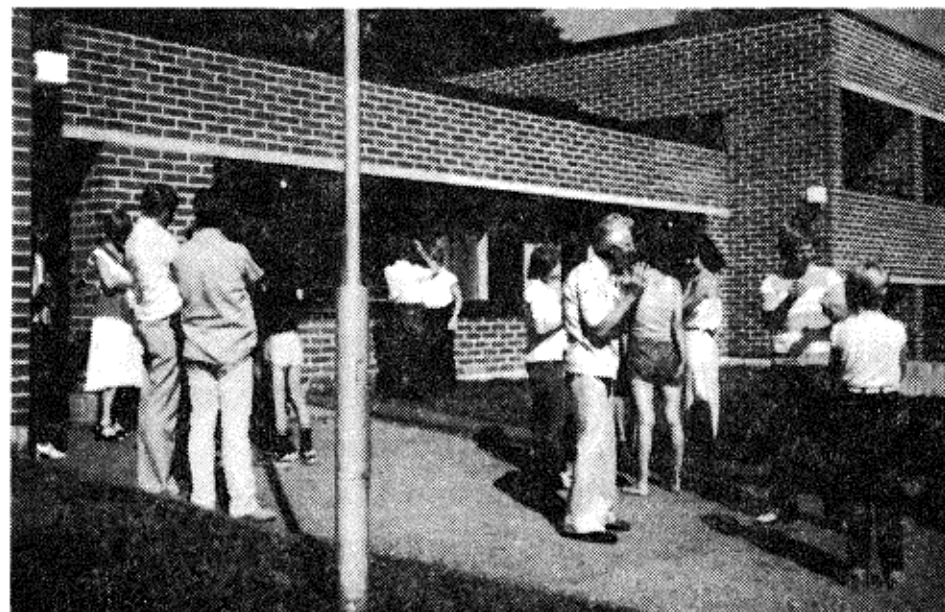

KIHLOISSA
Paula Hautalahti
ja
Martti Avila

LASTEN PERHEKURSSI

Leo Turunen

Heinäkuun alusta aloitti toimintansa Lasten Kuntoutuskeskus. Kuntoutuskeskus on Jyväskylän Näkövammaisten koululla. Keskuksessa on yhteensä kuusi työntekijää, jotka esittäytyvät tässä lehdessä. Heinäkuun alussa järjestimme viikon pituisen perhekurssin uudessa Kuntoutuskeskuksessa. Mukana oli 11 perhettä. Kurssilla pohdittiin erilaisia perheiden ongelmia. Huomasimme, että paljon on epäselviä asioita ja

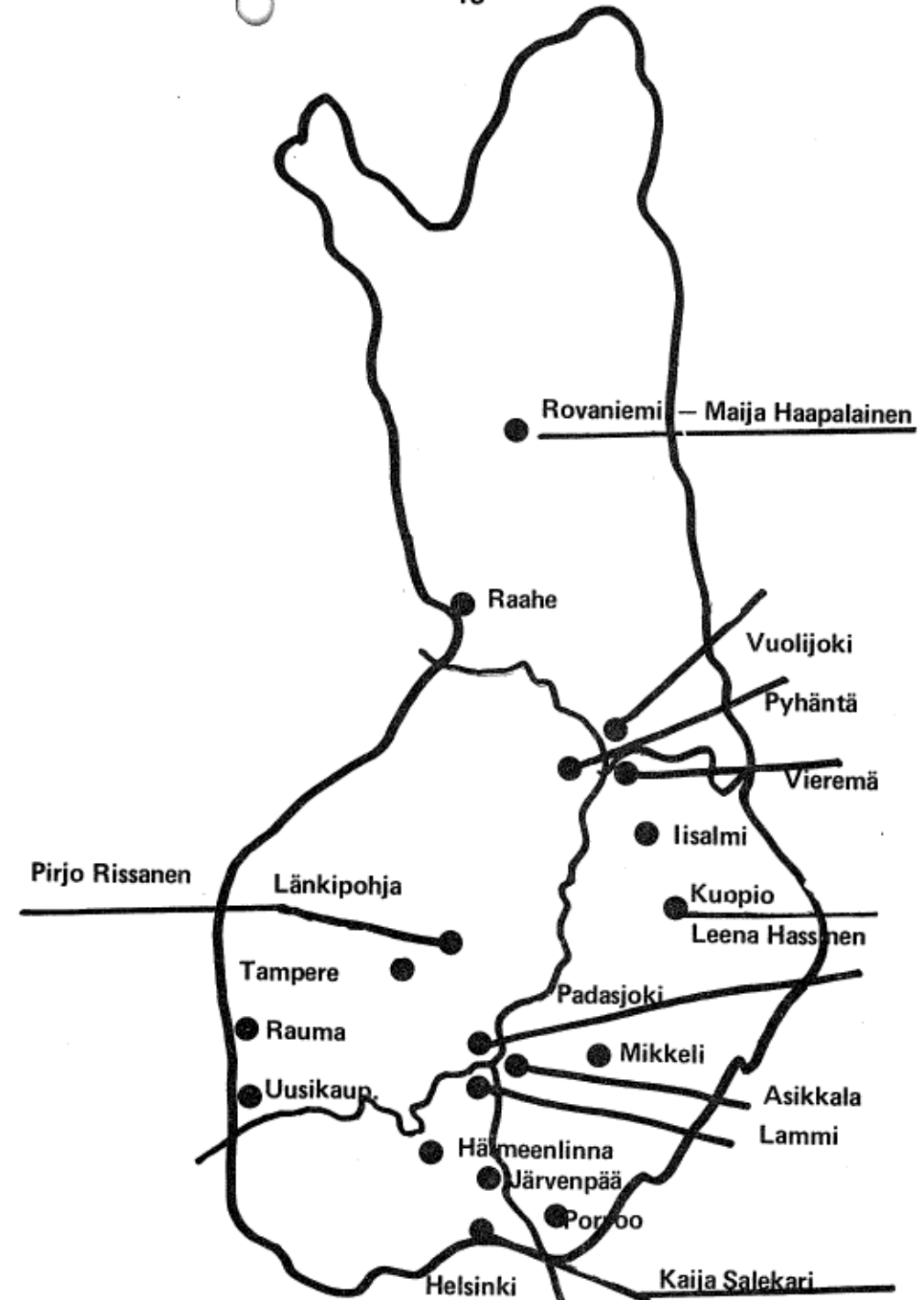
Perhekurssilaisia odottelemassa viittomakielen opiskelun alkamista Näkövammaisten koululla Jyväskylässä.

työtä varmasti riittää. Kaikki perheet eivät saa kaikkea tietoa. Kuntoutuskeskuksen yksi tarkoitus onkin toimia lapsiperheiden auttavana paikkana. Kuntoutuskeskus pyrkii jakamaan tietoa.

Kurssi sujui mukavasti ja ilma oli kaunis koko kurssin ajan. Kaikki opiskelivat ahkerasti. Tärkeintä kurssilla oli ryhmäkeskustelut ja viittomakielen opiskelu. Kuurosokeiden lasten vanhemmilla ei vielä ole vanhempien yhdistystä, joka huolehtisi lasten eduista. Yhdistys päätettiin perustaa pian. Ilmoitamme asiasta myöhemmin.

KUNTOUTUSSIHTEEREIDEN TOIMIALUEET

Tämä kartta on piirretty helpottamaan ja selventämään teille kuntoutussihtereiden toimintakenttää. Kartta ei tosin ole mittasuhteiltaan oikea. Toivottavasti kuitenkin suurinpiirtein saatte alustavan käsityksen kuka mahdollisesti on oma kuntoutussihterinne. Vuolijoen kunta kuuluu Maijalle. Vieremä ja Asikkala ovat Leenan alueella. Pyhantä ja Padasjoki ovat Pirjon aluetta ja Lammi kuuluu jo Kaijalle.

Meillä jokaisella kuntoutussihteerillä on suunnilleen yhtä monta kuurosokeaa, joita käymme tapaamassa. Oma kuntoutussihteerinne ottaa teihin kyllä yhteyttä ja asia selviää viimeistään siinä vaiheessa.

MITÄ SANA TARKOITTA

lady = hieno nainen

psykologi = työntekijä, joka keskustelee ja pyrkii hoitamaan ihmisten tunne-elämään liittyviä asioita

foniatria = tieteen ala, joka käsittelee puhe- ja äänihäiriöitä

neurologia = lääketieteen ala, joka hoitaa lihas- ja hermostosairauksia

toimintaterapeutti = hoitaa ja auttaa ihmistä selviytymään päivittäisistä toiminnoista

loikka (minä loikin) = hypellä pitkin askelin

SUOMEN KUUROSOKEAT RY.

Keskustoimisto:

Mäkelänkatu 50, 00510 Hki 51

Puh. 90-77041

Inger Lindgren, toiminnanjohtaja

Kaija Salekari, kuntoutussihteerit

Toini Pieskä, toimisto

Lasten kuntoutuskeskus:

Näkövammaisten koulu,

Kukkumäentie 27, 40600 J:kylä 60

Puh. 941-216798

Marja-Leena Saarinen, johtaja

Alueelliset työntekijät:

Pirjo Rissanen (Keski-Suomi, Pohjanmaa)

35400 Länkipohja

Leena Hassinen (Itä-Suomi)

toimisto puuttuu

Maija Haapalainen (Pohjois-Suomi)

Valtakatu 17, toinen kerros

96200 Rovaniemi 20, Puh. 991-3589

Toimistopäivä on aina maanantaisin. Toimistopäivinä kuntoutussihteerit eivät tee kotikäyntejä. Jos sinulla on asiaa soita maanantaisin.